má za míru promlčení, co se týče osob, které toho času, když měly v nich účastenství, ještě dvacátý rok nebyly dokonaly, jenom trest od desíti až do dvaceti let (§ 232 tr. z.). Také ve stanném právu má se místo trestu smrti vyříknouti trest těžkého žaláře od pěti až do dvaceti let těm, kteří toho času, když zločin spáchali, nedokonali ještě dvacátého roku (§ 442 tr. ř.).

Osnova nového trestního zákona ponechává ustanovení pro nezletilce 12. rok překročivší v úplné platnosti a připojuje k tomu další ustanovení, že proti těm, kteří se nějakého činu dopustili v čase mezi dokonaným 12. ale nepřekročeným 18. rokem, trestního zákona, užito býti nemůže, neměl-li k rozpoznání trestnosti činu náležitého názoru. Osobám téhož věku ukládají se mírnější tresty; také s osobami, které sice 18. však ne 20. rok svého věku překročily, se v jistých případech co do trestu mírněji nakládá (osn. §§ 60, 61, 65).

III. Také v jiných oborech právních jest vliv věku patrným a nelze ani do podrobna různé ty účinky právní vyčísti, jež jednotlivé zákony s uplynutím určitého věku spojují. K vykonávání politických práv státním příslušníkům zaručených, jmenovitě co se tkne aktivního a passivního práva volebního do sněmu říšského i zemského, do zastupitelstva obecního a okresního vyžaduje se zákonem věk zralejší a sice z pravidla pro volební právo aktivní dokonaný 24. a pro passivní dokonaný 30. rok, v některých obecních řádech volebních dokonaný rok 24. Do prvotního seznamu porotců mohou jen ti pojati býti, kteří 30. rok věku svého dosáhli. Věk jest jedním z nezbytných činitelů branné povinnosti v armádě, zemské obraně i domobraně (viz čl. Domobrana, Obrana zemská a Povinnost branná). Věk školou povinný počíná překročeným 6. a končí dokonaným 14. rokem. Pro přijetí do služby státní ustanoveno stáří nejméně 18 (dv. dk. ze dne 4. září 1795, sb. z. pol. kn. 7 č. 26) a nejvýše 40 (dvor. dk. ze dne 28. července 1823, sb. z. pol. kn. 51 č. 92). Jen výjimkou možno připustiti do služby státní osoby 40. rok věku svého překročivší, když byly již ve vojenské nebo civilní službě činnými (dv. dk. ze dne 16. září 1822, sb. z. pol. kn. 50 č. 103). Pokud zákonodárství ohled béře na vysoký věk, jako na stav, v němž sil duševních ubývá, tu dlužno uvésti případy, kde vysoký věk jest důvodem ulehčujícím v některých právních poměrech, jako na příklad právo poručnictví odmítnouti aneb právo ze seznamu porotců dáti se vymazati; obé připouští se, když 60. rok dokonán byl. V jednotlivých konkretních případech vyměřování trestu dle práva trestního jeví se vysoký věk jako polehčující okolnost.

Věno a obvěnění.

A. Věno.

I. Pojem.

Věnem (dos) rozumí se ono jmění, které poskytuje se nebo připovídá manželkou nebo za ni kýmsi třetím muži k ulehčení, nákladů spojených se společenstvím manželským (§ 1218 o. o. z.). Není věnem majetek poskytnutý jedině ženě, třeba se tak stalo vzhledem k uzavření manželství (rozh. ze dne 1. února 1882 sb. č. 10329, ze dne 13. května 1884 sb. č. 10036). Smlouva o zřízení věna jest smlouvou svatební (viz čl. Smlouvy svatební) a předpokládá jako taková existenci manželství (nulla dos sine matrimonio); bylo-li tedy něco dáno ženichu jako věno a nedošlo-li ku sňatku, lze to, co dáno bylo, požadovati zpět a skutečné

uzavření sňatku jest samozřejmou podmínkou přípovědi věna. Odevzdání věna jest ovšem nezbytným ku splnění smlouvy s mužem v té příčině uzavřené, není však odevzdání věna podmínkou platnosti smlouvy té. Věno zřizuje se buď ze jmění nevěstina nebo za ni od jiného; podle toho, kdo a zda k zřízení věna jest povinen, různí se dos necessaria a dos voluntaria. S rozdílem tímto nesmí se ovšem směšovati otázka, zda-li sluší zřízení věna rovnati darování? Má-li zřizovatel povinnost dotační, nelze mluviti o darování, a to tím méně, jelikož ženich, pokud se týká, manžel béře na se závazek, že ponese z toho náklady s manželstvím spojené; nelze tedy zřízené věno pro nevděk odvolati (rozh. ze dne 4. pros. 1877 sb. č. 6680). Naproti tomu ovšem dlužno za dar pokládati věno zřízené osobou, jež povinnosti dotační nemá (rozh. ze dne 27. února 1884 č. 214 ze dne 6. srpna 1889 č. 8151, ze dne 23. prosince 1885 sb. č. 10838). Dle zákona ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z. jest ku platnosti zřízení věna potřebí aktu notářského; než skutečné odevzdání věna bez zřízení písemných smluv manželských není samo o sobě aktem neplatným a nemůže býti platnost jeho brána v odpor, ani to, co dáno bylo, žádáno zpět z titulu neplatnosti aktu; opačnému názoru odpírá již ustanovení § 1432 o. o. z. (rozh. ze dne 4. dubna 1889 č. 2035, ze dne 4. května 1892 č. 4896). Naproti tomu vyhledává se bezpodmínečně formy notářského aktu ku přípovědi věna, i když osoba třetí, zejména pak otec nevěsty ji ženichu činí (rozh. ze dne 5. ledna 1887 sb. č. 11393, ze dne 17. března 1885 sb. č. 11346, ze dne 17. ledna 1883 sb. č. 9268 rep. nál. č. 109); rovněž i když připovídá věno otec dceři (rozh. ze dne 11. července 1888 sb. č. 12258, ze dne 11. dubna 1894 č. 4381).

II. Zřízení věna.

Má-li nevěsta svoje jmění a je svéprávná, záleží na ní a na ženichu, jak se domluví o věnu a o jiných vzájemných darech mezi sebou sami; je-li však nevěsta nezletilá nebo v poručenství, musí být smlouva uzavřena poručníkem, pokud se týká, kuratorem se schválením poručenského soudu (§ 1219 o. o. z.). Není-li ženich svéprávným, vázán jest i on při uzavření dotyčné dotální úmluvy přivolením svého zákonného zástupce a soudu. Nemá-li nevěsta jmění postačujícího za přiměřené věno, jsou zavázani rodiče nebo prarodiče v tom pořádku, v jakém jim přísluší dítky ženiti a zaopatřiti (viz čl. Alimentace), dáti dceři nebo vnučce vdávající se věno dle stavu a jmění svého přiměřené, po případě povinni jsou poměrně k tomu přispěti. (§§ 1220, 141, 143 o. o. z.). Děti legitimované zrušením překážky nebo nezaviněnou nevědomostí manželů (§ 160 o. o. z.) nebo nápotomním manželstvím (§ 161) jsou v té příčině na rovni s dítkami manželskými. Dítky milostí zeměpánovou legitimované mohou však za věno žádati rodiče legitimujícího, ježto tento způsob legitimace nemá vlivu na ostatní členy rodiny (§ 162 o. o. z.). Co do dětí osvojených srv. čl. Přijetí dítka za vlastní.

Dcera nemanželská může žádati jen na své matce a to obdobou § 166 o. o. z. pouze věno přiměřené jmění matčinu, nikoli též stavu jejímu. Strany mohou ovšem upraviti smlouvou právo dotační zákonem založené; nárok ze smluvní přípovědi věna učiněné osobou k dotaci povinnou přechází na dědice ženiny (rozh. ze dne 10. června 1880 sb. č. 8756). Dotační povinnost zabírá v sobě povinnost zříditi vojenskou kauci (rozh. ze dne 14. dubna 1869 sb. č. 3374). Dotační povinnost nepomíjí uza-

vřením sňatku a proto může dcera i po uzavření manželství nezávisle na žádosti mužově činiti nárok na zřízení věna; muži takovýto nárok nepřísluší (rozh. ze dne 27. března 1889 č. 345, ze dne 27. listopadu 1889 č. 55). Odvolávají-li se rodiče nebo prarodiče k tomu, že nemohou slušné jméno zříditi následkem nezámožnosti své, má soud k žádosti nevěsty vyšetřiti okolnosti (avšak ne přísným zjišťováním stavu jmění) a pak určiti dle toho příhodné věno neb osvoboditi osoby k dotaci povinné. Soudce má obnos příslušného věna cestou oficielní vyšetřiti (vyměřiti) a nakázati osobám k tomu povinným jeho zřízení za následků exekuce (rozh. ze dne 27. května 1877, ze dne 3. ledna 1878 časop. »Jur. Bl.« z r. 1878 č. 45); rozhodnutí soudcovské má formu výměru, proti němuž může ta i ta strana stěžovati sobě k vyšší stolici. Řízení sporné jest tu vyloučeno (rozh. ze dne 22. listopadu 1882 sb. č. 9190). Naproti tomu nebrání nikterak předpisy §§ 1220, 1230 a 1231 o. o. z. tomu, aby se pohledávka na zřízení věna v určité výši smlouvou založená zažalovala (rozh. ze dne 10. června 1863 sb. č. 1743). Vdá-li se dcera bez vědomí nebo proti vůli rodičů svých a shledá-li soud důvod nesvolení správným, nemusí dáti rodiče dceři věno ani pro ten případ, že by později manželství schválili (§ 1222 o. o. z.). Soud má i tu úřední cestou pátrati po příčině neschválení a nalézti o tom výměrem; z předpisu § 53. o. o. z. odvoditi lze důvody, ze kterých možno svolení k sňatku odepříti (srv. čl. Manželství). Dostalo-li se dceři již věna ale ona ho bez viny své pozbyla, nemůže žádati za nové věno, třeba by v druhý sňatek vcházela (§ 1223 o. o. z.). Podobně nelze žádati za rozmnožení věna následkem potomních změn v majetkových nebo stavových poměrech rodičů, neboť povinnost dotační pomíjí, jakmile jednou jí učiněno dosti; ovšem žádati lze za doplnění věna, bylo-li původně zřízeno obnosem nepřiměřeným. Povinnost dotační pomíjí dále právoplatným zřeknutím se těch, kdož za zřízení věna žádati mohou; nelze však souditi ze zřeknutí se práva dědického na zřeknutí se práva na věno. V pochybnosti, zda věno bylo vynaloženo ze jmění rodičů či ze jmění nevěstina, předpokládá se druhé, ježto závazek rodičů ke zřízení věna má jen povahu podpůrnou (subsidiární). Jestliže však vyplatili rodiče své nezletilé dceři věno bez vrchnoporučenského schválení, má se za to, že vynaložili věno rodiče ze jmění svého.

III. Odevzdání věna a důkaz o tom.

Nárok manžela na věno zakládati se může dle práva rakouského jedině smlouvou; i osoby zavázané po zákonu ku zřízení věna mají závazek ten jedině k dceři své nebo vnučce, nikdy však k muži; nevymínil-li si tedy muž před uzavřením sňatku věno, nemůže žádného žádati (§ 1225 o. o. z.). Naproti tomu nebrání ta okolnost, že i manželce přísluší právo ku věnu, nikterak tomu, když by manžel žádal o věno jemu před sňatkem slíbené samostatně, beze spolupůsobení nebo přivolení ženina (rozhod. ze dne 31. srpna 1877 sb. č. 6545); manželi nelze uložiti povinnost průvodní o tom, že manželství trvá (rozh. ze dne 4. ledna 1871 sb. č. 4005). Bylo-li muži slíbeno věno smlouvou, jest oprávněn hned po sňatku o jeho odevzdání žádati, ač-li v té příčině nebyla doba jinaká umluvena; otálí-li se s vydáním věna, jest oprávněn žádati za úroky z prodlení.

Stvrzení o přijetí věna, i když se vyhotovuje jiným osobám než manželce, potřebí mají ku platnosti své aktu notářského (zák. ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z.), důkaz o vyplacení věna může být i jinými prostředky podán

(rozh. ze dne 1. října 1889 č. 9161 časop. »Ger. Halle« z r. 1890 č. 20), tak zejména svědky (rozh ze dne 26. ledna 1886 sb. č. 10912), přísahou (rozh. ze dne 4. dubna 1889), doznáním (rozhod. ze dne 4. dubna 1889). Důkaz o tom, že věno bylo odevzdáno, jest zejména důležit pro ten případ, když uvalen na jmění manžela konkurs; v té příčině dlužno však rozeznávati, jde-li o konkurs řádný či o konkurs kupce. V onom případu musí prokázáno býti, že potvrzení o přijetí věna stalo se ve formě notářského aktu, má-li stvrzení to činiti průkaz ve prospěch ženy nebo jejích nástupců právních naproti podstatě konkursní, a sice že se forma notářského aktu stala buďto v době, kdy věno přijato bylo, nebo nejdéle rok přede dnem zahájení konkursu, a nadto prokázati se musí naproti podstatě doba, kdy prohlášení toto učiněno bylo. Pro průvodní moc stvrzení obsaženého ve smlouvách manželských rozhodna jest výhradně doba, kdy zřízeny byly smlouvy manželské (rozh. ze dne 5. prosince 1888 sb. č. 12470).

V kupeckém konkursu však jsou vůči věřitelům obchodním práva propůjčená manželce kupcově smlouvami manželskými, tedy i práva ohledně věna učinna jen tehdy, jestliže smlouvy manželské zapsány byly do obchodního rejstříku a to počínaje dnem zápisu. Nejsou-li smlouvy manželské do rejstříku obchodního zapsány, jest naproti věřitelům obchodním dotální pohledávka manželčina bezúčinna i tehdy, když pojištěna jest zástavně na nějaké nemovitosti úpadcově; správce konkursní podstaty může tedy jménem věřitelů obchodních žalovati o prohlášení neplatnosti tohoto zástavního práva (rozh. ze dne 16. března 1881 sb. č. 957). Srv. ostatně čl. »Smlouvy manželské« a »Rejstřík obchodní«. O vystavení notářského stvrzení o přijetí věna lze žalovati i tehdy, když zřízeno bylo věno bez formálních smluv svatebních (rozh. ze dne 1. října 1889 č. 133).

IV. Předmět věna.

Za věno hodí se vše, co se dá sciziti a užívati. Co se týče práv manželů na věno, dlužno lišiti, zda manželské společenství ještě trvá, či zrušeno-li bylo smrtí toho či onoho.

1. Pokud manželské společenství trvá, náleží manželu požívání věna a toho, co přibude k němu. Záleží-li věno v penězích, v postoupených pohledávkách nebo spotřebitelných věcech, náleží mu plné vlastnictví. I slosovatelné státní papíry za věno dané náležejí ve vlastnictví mužovo (rozh. ze dne 24. října 1878 sb. č. 7185). Zřízeno-li však věnem ženě celé jmění, nejde tu o právo požívací jí napadající (rozh. ze dne 14. dubna 1869 sb. č. 3378). Převezme-li kupec nemovitosti úroky ze vtělené pohledávky na věno manželce přináležející, musí úroky ty platiti muži, pokud se týká jeho věřitelům přikázati (rozh. ze dne 30. listopadu 1871 sb. č. 4343, ze dne 6. října 1887 sb. č. 11.768, ze dne 9. února 1887 sb. č. 12.515). Záleží-li věno ve věcech nemovitých, v právech nebo svrškách, jichž použíti lze bez porušení podstaty, pokládá se manželka za vlastnici a manžel za požívatele potud, pokud se nedokáže, že manžel přijal věno za určitou cenu a že zavázal se vrátiti tento peněžitý obnos (t. zv. aestimatio dotis venditionis gratia facta). Je-li manžel vlastníkem věna, může je dle libosti zciziti, zastaviti nebo jinak zavaditi, jemu patří i přírůstek, avšak on jest práv i za nahodilou zkázu věci. Proto právě může manžel o věno žalovati osobu k tomu povinnou samostatně a bez přivolení manželky své.

2. Zrušením manželství odpadá též účel, pro který bylo věno zřízeno, a nastává otázka, co se stane tu s věnem? Tu sluší lišiti dva hlavní případy: zemře-li dříve manžel či manželka. V prvním případu přechází věno na pozůstalou manželku, ať bylo zřízeno z jejího jmění, či ze jmění kterési třetí osoby, která buďto plnila svou dotační povinnost nebo věno zřídila dobrovolně. Věno tu připadá vdově již po zákonu, netřeba tedy právo nápadu zvláště si vymiňovati. Úchylka z tohoto ustanovení připouští se jen na základě zvláštní úmluvy, pokud však by se tím vsáhalo v práva manželčina, potřebí jest ku platnosti této úchylky právoplatného přivolení manželčina; je-li nevěsta resp. manželka nezletilá, vyhledává se též k takovéto úmluvě schválení úřadu vrchnoporučenského. Kdo zřídí věno dobrovolně, může si ovšem vymíniti, aby připadlo mu zpět po smrti mužově (§ 1229 o. o. z.). Bylo-li při zřizování věna současně smluveno všeobecné společenství statku, může se tu žádati věno zpět (rozh. ze dne 30. ledna 1855 ze dne 8. června 1862 sb. č. 67, 1340). Ode dne úmrtí mužova a tedy ode dne zrušení manželství platiti jest z věna úroky z prodlení (rozh. ze dne 11. února 1857 sb. č. 293). Zemře-li dříve žena, spadá věno po zákonu na její dědice, a to jak testamentární, tak i zákonné a bez rozdílu, zda z manželství jsou tu děti čili nic; než i pro tento případ umluviti lze zvláštní úchylky. Muž nemá práva a nesmí po zrušení manželství podržeti si věci věnem dané za účelem učiněného nákladu (rozh. ze dne 7. srpna 1872 sb. č. 4680); naproti tomu může si ovšem muž vymíniti platně, že nemusí v případu dřívější smrti manželky věno vydati (rozh. ze dne 24. května 1866 sb. č. 2500).

V. Pojištění věna.

Jelikož nároky manželky na věno pravidelně teprve smrtí mužovou účinnosti nabývají, dovoluje zákon, aby se z opatrnosti žádalo za zjištění věna daného. To se může při uzavírání dotyčné úmluvy dotální kdykoli státi, v budoucnosti však jen tehdy, lze-li prokázati nějaké nebezpečí (§ 1245 o. o. z.), ježto nikdo nesmí jednostranně rozšiřovati meze oprávnění svých. Zajistění možno žádati toliko na muži a sice může za to žádati nejen zřizovatel věna sám, nýbrž dle všeobecných zásad právních i manželka oprávněná žádati za navrácení věna (rozh. ze dne 4. července 1865 sb. č. 2216). Poručník a kurátor svěřené jim ženy, rovněž ale i otec nezletilé nevěsty nemohou beze schválení vrchnoporučenského úřadu prominouti zajistění věna a může za tím účelem nezletilá žena resp. její zákonný zástupce žádati za zajistění věna kdykoli a bez dalšího odůvodnění, zejména nemusí dokazovati, že tu skutečně nějaké nebezpečí jest (rozh. ze dne 3. dubna 1879 sb. č. 7402). Žaloba o zajistění věna předpokládá důkaz toho, že věno bylo odevzdáno (důkaz notářskou listinou podaný) — srv. rozh. ze dne 3. září 1879 sb. č. 7566); avšak možno jest v žalobě o zajistění věna žádati pospolu o stvrzenku notářem ověřenou, jestliže věno zřízeno nebylo formou notářského aktu (rozh. ze dne 1. října 1889 č. 9161, č. 133). Co se týče důkazu o odevzdání věna srv. ostatně to, co řečeno bylo svrchu pod č. III.

O tom, jak se má zajistění státi — nebylo-li v té příčině úmluvy — rozhodnouti dlužno dle § 1373 o. o. z., o tom pak, které zajistění jest přiměřeným, souditi sluší dle § 1374 o. o. z. (viz čl. »Zajistění«).

Vedle zákona ze dne 16. března 1884 č. 36 ř. z. možno odporovati zajistění věna, jakož i navrácení jeho, jestliže a pokud manžel nebyl

k němu povinen v době tohoto právního jednání ani smlouvou uzavřenou při sňatku nebo při přijetí věna, ani zákonem ve případě skončení manželského společenství; a podobně lze bráti v odpor zajistění pohledávky manželovy z věna na jmění manželčině váznoucí, nebo vydání věna zřízeného ze jmění manželčina manželovi, pokud k tomu manželka zavázána nebyla v době právního jednání smlouvou při uzavření manželství učiněnou; avšak právo k tomuto odporu předpokládá, že některé z těchto právních jednání předsevzato bylo v posledním roce před zahájením konkursu, pokud se týká, v posledním roce před soudním vymáháním tohoto odpůrčího práva (§§ 3, 30 odst. 2, 3). Viz ostatně čl. »Odporování jednáním právním«. Odporovati lze vedle zmíněných právě předpisů toliko zjištění, nikoli však potvrzení o přijetí věna (rozh. ze dne 16. června 1885 sb. č. 10.608).

S otázkou zajistění věna souvisí i otázka, jak nakládá se s hypothekárním věnem při rozdílení nejvyššího podání. Dlužno tu uvésti, že zajistění věna na nějaké nemovitosti neutvrzuje nikterak právo na vrácení věna dle libovolného požádání; dojde-li tedy k nucenému prodeji dotyčné nemovitosti za trvání manželství, nemusí se bezpodmínečně manželce vydati díl nejvyššího podání nároku jejímu příslušející, nýbrž prozatím otázka, jak se s nejvyšším podáním naloží, zůstane nerozhodnuta a jen zjistí se jak věno, tak i pohledávky dalších věřitelů, a to dle volby kupcovy buď ponecháním pohledávky knihovní na vydraženém pozemku nebo složením příslušného nejvyššího podání u soudu s vyznačením účelu jeho (rozh. ze dne 18. února 1880 sb. č. 860, ze dne 26. října 1881 sb. č. 8538). Neuspokojené (neuhražené) knihovní vložky odkáží se na příslušný přebytek z nejvyššího podání za účelem případného uspokojení dle přiměřeného pořadí svého. Úroky z věna na nejvyšší podání odkázaného nepřísluší ani exekutovi ani ženě, nýbrž sluší se jakožto přírůstek fondu rozdělovacího vynaložiti k uspokojení neuhražených pohledávek dle příslušného pořadí (rozh. ze dne 6. října 1887 č. 141, ze dne 6. dubna 1892 č. 3243, věst. min. sprav. č. 771). Manželka není oprávněna žádati od kupce vyplacení věna, jež on převzal, po čas manželství a rovněž není k tomu oprávněn ani věřitel, jemuž soudně odevzdán byl dílčí obnos za takovouto pohledávku váznoucí v knize pozemkové (rozh. ze dne 18. února 1880 sb. č. 7860, ze dne 6. dubna 1892 č. 194).

VI. Právo poplatkové.

Zde sluší rozeznávati, zda dotyčné smlouvy svatební, v nichž zřizuje se věno, činí o vlastním jmění svém snoubenci sami nebo v případu nezletilosti jich zákonní zástupcové — či zda ve smlouvách svatebních slibuje neb odevzdává věno kterási třetí osoba.

1. V prvním případu podléhají takovéto smlouvy svatební všeobecně poplatku podle hodnoty věna a to dle stupnice II., převádí-li se však vlastnictví nebo spoluvlastnictví k nějaké nemovité věci, kolkovati jest listinu pouze 50 kr. za arch, a z právního jednání zaplatiti jest poplatek z převodu, při čemž dlužno připomenouti, že vedle § 2 zákona ze dne 31. března 1890 č. 53 ř. z. pokládati jest takovýto převod majetkový smlouvami svatebními za bezplatné převody majetkové, jestliže se podle § 1 téhož zákona neposuzují příznivěji (srov. čl. Poplatky z převodů majetkových). Při vyměřování poplatku stupnicového ze smluv svatebních nepovšimnuto má býti oněch práv, jež mají dojíti účinnosti teprve pro případ smrti toho či onoho z manželů; z práv takových zapraviti jest

poplatek z převodu teprve při nápadu dědictví. Ku právům těmto přináleží též i právo ku věnu, pokud vedle ustanovení smluv svatebních připadnouti má vlastnictví manželu na živu zůstavšímu, a proto ku právu tomuto za této podmínky jak při vyměřování poplatku škálového, tak i při vyměřování poplatku z převodu majetkového za příčinou smrti zřetel vzíti nutno (výn. min. fin. ze dne 18. února 1852 č. 14.467).

2. Zřizuje-li věno kterási třetí osoba a není jednou z těch, kdož po zákonech občanských mají povinnost dotační, podléhá takovýto majetkový převod poplatkovým předpisům platným o darování (pol. saz. 91 *B.*; viz též čl. »Darování«).

Je-li však třetí osoba dle občanských zákonů povinna věno zříditi, sluší převod majetkový pokládati jakožto srážku na to, co má nepomenutelný dědic pro případ smrti dárcovy zákonné právo, tedy sluší majetkový převod ten pokládati za jedno s majetkovým převodem na případ smrti a vyměřiti poplatek vedle pol. saz. 106 *B.* (nař. min. ze dne 17. srpna 1851 č. 214 ř. z.). Ustanovení, že pokládati dlužno zřízení věna se strany osoby k dotaci povinné za jedno s majetkovým převodem na případ smrti, má platiti ve všech případech a nejen tehdy, když není snoubenec nepominutelným dědicem toho, kdo věno zřizuje (rozh. ze dne 18. ledna 1887 č. 3348). Jestliže ve smlouvách svatebních vedle postupu nemovitostí mezi živými nachází se i ustanovení o právech příslušejících tomu neb onomu manželu na případ smrti, podléhají smlouvy tyto, pokud jde o první arch, mimo obvyklý kolek 50 kr. ještě poplatku 1 zl. r. č. (rozh. ze dne 21. dubna 1885 č. 2516). Stvrzenka o přijetí věna zvlášť, mimo smlouvou svatební sdělaná podléhá stupnicovému poplatku a to i tehdy, nedojde-li ku sňatku (rozh. ze dne 7. dubna 1891 č. 5869). Ostatně srv. čl. Potvrzenky.

B. Obvěnění (contrados).

I. Pojem.

Právní ústav tento vyskytuje se již záhy v právu římském pod názvem »donatio ante nuptias« a později »donatio propter nuptias«. Darování spočívalo v tom, že ženich daroval nevěstě jmění, jež bylo ekvivalentem věna (»dotis«), které nevěsta přinesla. Donatio sloužila jako dos účelům manželským a rozmnožovala kapitál věna (dotis), takže mohla manželka, bylo-li manželství rozloučeno, požadovati nejen dos, nýbrž i donatio. Czyhlarz podotýká, že se darováním tímto nezlepšovalo pouze manželské majetkoprávní postavení ženino, nýbrž účelem jeho bylo též utvrditi manželství proti rozvodu mužovu. Justinián připustil darování toto nejen před uzavřením manželství, nýbrž též po dobu trvání manželství a nazval je »donatio propter nuptias.«

V německém právu vytvořil se podobný ústav právní »vzájemný odkaz« (»die Gâb ob der Ehe willen«). Z tohoto ústavu vyvinulo se pak obvěnění dnešního práva, jež, jak pojem sám již naznačuje, není ničím jiným než dávkou vzájemnou za věno, pokud se týče, jak definuje § 1230 o. o. z., to, co ženich neb osoba třetí nevěstě poskytuje k rozmnožení věna (dotis augendae causa).

II. Obvěnění se manželce zpravidla jen slibuje, ač jí je lze též odevzdati neb pro ni pojistiti; proto připouští se úmluva, že obvěnění je splatným, kdykoliv za to po dobu trvání manželství bude žádáno (rozh. ze dne 3. listopadu 1880 č. 11.403. sb. 8166). Manželka nemá po dobu trvání manželství nároku na požívání obvěnění; manžel jí požívání

(usus fructus) může povoliti (rozh. ze dne 30. května 1888 č. 6502, sb. č. 12.207) Teprvé smrtí manželovou stává se obvěnění likvidním a stává se bez další úmluvy svobodným vlastnictvím manželčiným a to i tehdá, když by manželi nepřipadlo věno pro případ, že by manželku přežil. Manžel není povinen zříditi obvěnění, podobně jako manželka není povinna dáti věno. Ani ženich ani jeho rodiče nejsou zavázáni určiti obvěnění. Zemře-li manželka před manželem, stane se přípověď dáti obvěnění bezpředmětnou; dědicové manželčini nemají nároku na obvěnění. Obvěnění je však jednáním záplatným, nikoliv darováním, neboť předpokládá zajištění věna, k jehož rozmnožení jest právě určeno. Poručník neb opatrovník nesvéprávné nevěsty jsou povinni pečovati o pojištění umluveného obvěnění. Ve všech ostatních případech není však nevěsta oprávněna žádati za pojištění obvěnění; též v tomto směru liší se obvěnění od věna, neboť § 1275 o. o. z. připouští při odevzdání věna neb hrozí-li nebezpečí, pojištění věna, avšak nezmiňuje se o pojištění obvěnění, leč že by byla nevěsta nesvéprávnou.

Věřitelé konkursní viz Konkurs, Nároky věřitelů konkursních a Podstata konkursní.

Věřitelé pozůstalostní viz Pozůstalost a Konvokace věřitelů pozůstalostních.

Věřitelé zástavní viz Právo zástavní.

Věstník policejní ústřední.

Věstník tento slouží k tomu, aby v patrnosti vedeny byly v obvodu policejním sběhší se události, jež vliv mají na celé mocnářství; jest tedy určen věstník policejní pro veškery části říše. Ústřední věstník policejní byl rozh. min. vnitra ze dne 31. října 1833 č. 17.868 v život uveden.

I. Program.

U četných ředitelství policejních v Rakousku již od dob dávných byly zřízeny a dosud existují pod jmény různými a v různých útvarech věstníky, jako na př. policejní oznamovatel, listy evidenční a návěstní atd. Účelem těchto věstníků jest zjednati znalosť a přehled událostí, pozorování a osobností pro úředníky policejní důležitých a zároveň napomáhati pátrání, pronásledování a dohledu nad osobami i věcmi; řádu veřejnému nebezpečnými. Veškeré tyto pomůcky služby policejní jsou však čistě místní povahy a použiti jich lze v obvodu jednotlivého města neb země korunní, ve které se vydávají. Všeobecného na celé mocnářství se vztahujícího věstníku v Rakousku není. Nelze upříti, že tím působnosť policie trpí a že by na rychlosti a důraznosti, na jednotě a shodném rozhodování získala, kdyby na místě dosavádních provincialních listů byl po ruce jediný na celé mocnářství se vztahující věstník, jehož veškeré části říše by současně používati mohly. Tyto okolnosti, jakož i vzrůstající agenda policejní správy činí nutným zřízení ústředního věstníku policejního.

II. Redakce.

1. Ústřední policejní věstník vydává zvláštní redakční kancelář při nejvyšší policejní instanci zřízená.

2. Věstník jest rozdělen ne dle časových period, nýbrž dle míry materialu se naskytnuvšího a opatřen indexem. Vydáván jest v číslech po sobě jdoucích.

3. Obsah rozpadá se ve 4 oddíly a to: v oddíl pro rozkazy zatýkací, druhý pro pátrání třetí pro dohled, konečně čtvrtý pro policejní zápisky.